

Udskriftsdato: 13. december 2025

FOU nr 1980.184 (Gældende)

Tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud

Ministerium: Folketinget

Tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud

Gjort det sociale ankenævn for Århus amt bekendt med min opfattelse, hvorefter der ikke i børnetilskudslovens § 3 a er hjemmel til at kræve tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud (på grund af efterfølgende ændringer af børnetilskudsmodtagerens skattepligtige indkomst for det indkomstår, der er relevant for børnetilskudsberegningen).

Henstillet til ankenævnet at genoptage sagens behandling og ophæve den trufne beslutning om tilbagebetaling.

Henstillet til socialministeriet, at ministeriet ved en kommende revision af børnetilskudscirkulæret redegør for, i hvilket omfang og efter hvilke regler der kan kræves tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud i et tilfælde som det foreliggende.

Endvidere henledt socialministeriets opmærksomhed på spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være anledning til på andre områder inden for den sociale lovgivning at redegøre for tilsvarende tilbagebetalingssspørgsmål.

(J. nr. 1979-144-031)

Den 22. oktober 1980 afgav jeg følgende redegørelse i anledning af en klage fra advokat A for Telefonselskabernes Personaleforening over en afgørelse af 22. november 1978 fra det sociale ankenævn for Århus amt om tilbagebetaling af (for meget) udbetalt børnetilskud:

»I. Klagen ...

I skrivelse af 30. januar 1979 klagede advokat (A) for Telefonselskabernes Personaleforening over en afgørelse af 4. december 1978 fra det sociale ankenævn for Århus amt, hvorved nævnet tiltrådte en afgørelse fra social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune om tilbagebetaling i henhold til børnetilskudslovens § 3 a af udbetalt børnetilskud på grund af efterfølgende ændringer af børnetilskudsmodtagerens skattepligtige indkomst.

II. Bestemmelser af særlig betydning for sagen.

a. Lov om børnetilskud og andre familieydelse (lovbekendtgørelse nr. 609 af 29. november 1978) indeholder i § 3 a følgende bestemmelser:

»Den indtægt, der lægges til grund ved beregning af børnetilskud efter §§ 2-3, er den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår, jfr. kildeskattelovens § 22. ...

Stk. 2. Beregning af børnetilskud på grundlag af indkomsten for det senest afsluttede indkomstår sker pr. 1. januar i året efter den endelige ansættelse.«

Samme lovs § 34 indeholder i stk. 1 en bestemmelse om oplysningspligt og i stk. 2 følgende bestemmelse:

»Har nogen mod bedre vidende uberettiget modtaget ydelser efter loven, skal det beløb, der med urette er modtaget, tilbagebetales.«

Forslaget til lov om børnetilskud og andre familieydelse blev fremsat den 7. december 1966 af ministeren for familiens anliggender. Ved lovforslagets gennemførelse (lov nr. 236 af 3. juni 1967) erstattedes

de børnefradrag, der hidtil var ydet med hjemmel i skattelovgivningen, med det almindelige børnetilskud, som blev ydet til alle familier med børn.

Af bemærkningerne til lovforslagets § 34 (hvis indhold svarer til den nugældende lovs § 34) fremgår det, at bestemmelsen »svarer til reglerne i den øvrige sociallovgivning«, jfr. Folketingstidende 1966-67, tillæg A, sp. 688.

Loven om børnetilskud og andre familieydelse trådte i kraft den 1. januar 1970.

§ 3 a blev indsat i børnetilskudsloven ved lov nr. 425 af 25. august 1976 om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse med ikrafttræden den 1. april 1977.

Ved denne lov indførtes en indtægtsregulering af visse børnetilskud, nemlig almindeligt, forhøjet og ekstra børnetilskud. Den indtægt, der skulle lægges til grund ved beregningen, skulle være den skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår.

I bemærkningerne til lovforslagets § 3 a, hvis ordlyd svarede til ordlyden af den endeligt vedtagne bestemmelse, anførtes følgende (Folketingstidende 1975-76, tillæg A, sp. 4427):

»...

Ved den regulering af børnetilskuddene, som skal finde sted, er udgangspunktet den skattepligtige indkomst, som den fremgår ved seneste slutopgørelse.

Beregningsgrundlaget kan ikke ændres i årets løb. Hvis en af forældrene, der har forældremyndigheden, i årets løb får ret til forhøjet og eventuelt ekstra børnetilskud, lægges alene dennes indtægt til grund.

...«

Socialministeren tilkendegav i sin fremsættelsestale, at lovforslaget om indtægtsregulering måtte ses som led i regeringens aftale med forskellige partier om begrænsning af offentlige udgifter, men »forslaget ændrer ikke det sociale sigte med børnetilskudsloven« (jfr. Folketingstidende 1975-76, sp. 11662 f).

Under behandlingen af lovforslaget i folketingets socialudvalg blev det overvejet, om der i lovforslaget burde indføres en dispensationsadgang, således at der kunne ske omberegning af børnetilskud, såfremt det måtte antages, at modtagerens indkomstforhold i året, for hvilket børnetilskud blev udbetalt, ville afvige væsentligt fra den indtægt, der indgik i de allerede foretagne beregninger.

Socialministeren havde den 28. august 1976 forelagt folketingets socialudvalg et ændringsforslag til § 3 a af følgende indhold:

»I § 3 a, stk. 1, indsættes efter 1. punktum: »reguleret på samme måde som anvendes ved fastlæggelsen af grundlaget for den foreløbige skattesvarelse for det pågældende indkomstår«.

I § 3 a, indsættes efter stk. 1:

»Stk. 2. Når det antages, at indkomstforholdene i det år, for hvilket børnetilskud udbetales, vil afvige væsentligt fra den indkomst, der beregnes efter stk. 1, kan der ske omberegning af børnetilskud på grundlag af den forventede fremtidige indtægt.«

Stk. 2, der bliver stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Det påhviler det sociale udvalg (magistraten) at foretage en opgørelse af børnetilskud på grundlag af den endeligt ansatte skattepligtige indkomst. Afviger det beløb, der skulle have været udbetalt, fra det faktisk udbetalte beløb med et beløb svarende til mindre end 100 kr. årlig, foretages ingen regulering.««

Begrundelsen for ændringsforslaget var ønsket om at gøre det muligt for den, hvis indtægt gik ned, at kræve omberegning af børnetilskuddet i det år, i hvilket indkomsten ændredes. Socialministeren foreslog at anvende forskudsansættelsen for modtagelsesåret som et foreløbigt beregningsgrundlag, hvilket forudsatte, at der, når den endelige skattepligtige indtægt forelå, blev foretaget en endelig opgørelse af børnetilskuddets størrelse.

Forhandlinger i folketingets socialudvalg om indførelse af en adgang til at foretage omberegning af børnetilskuddet som følge af væsentlige ændringer af indkomstforholdene i udbetalingsåret førte imidlertid ikke til fremsættelse af et ændringsforslag til bestemmelsen i lovforslagets § 3 a, jfr. Folketingstidende 1975-76, tillæg B, sp. 2379.

Også under 2. behandlingen af lovforslaget i folketinget drøftedes spørgsmålet, om der burde tilvejebringes hjemmel for at regulere børnetilskuddet (i udbetalingsåret) ved væsentlige indtægtsændringer, navnlig hvor der måtte være tale om en lavere indkomst. Ordføreren for socialdemokratiets folketingsgruppe beklagede, at det ikke havde været muligt under udvalgsarbejdet at nå frem til en sådan ordning (Folketingstidende 1975-76, sp. 12012).

Ordføreren for venstres folketingsgruppe tilkendegav, at såfremt »man skal undgå en helt tåbelig og omfattende administration, så er man nødt til at fastgøre reguleringen til et fast kriterium, som man kender i forvejen, og som ikke ændres. Der har vi jo faktisk intet andet valg end at vælge den senest kendte ansatte skattepligtige indkomst ...« (Folketingstidende 1975-76, sp. 12014).

Om ændringsforslaget bemærkede Danmarks kommunistiske partis ordfører, at partiet var indstillet på et ændringsforslag, hvorefter børnetilskuddet kunne omberegnes, hvis folk pludselig gik ned i indtægt. Danmarks kommunistiske parti kunne imidlertid ikke gå ind for socialministerens ændringsforslag, »der betød en 3. restskatteordning« (tilbagebetaling af børnetilskud), jfr. Folketingstidende 1975-76, sp. 12025.

Den 19. august 1976 vedtoges lovforslaget uden ændringer.

b. Reglen i børnetilskudslovens § 3 a blev uddybet i punkt 5 i socialministeriets cirkulære nr. 1 af 3. januar 1977 om lov om børnetilskud og andre familieydelse.

I punkt 5, stk. 2, anførtes:

»Sker der, f. eks. på grund af klage over ansættelsen, undtagelsesvis endelig ansættelse senere end i året efter indkomståret, foretages berigtigelse af udbetalte beløb. Børnetilskud i 1977 skal således altid udbetales på grundlag af indkomsten i 1975 o.s.v. Foreligger der undtagelsesvis ikke en endelig ansættelse, inden børnetilskud skal beregnes, kan børnetilskud beregnes på grundlag af pågældendes egne oplysninger, og eventuel berigtigelse må da finde sted senere.«

Ordlyden af punkt 5, stk. 2, i cirkulæret af 1977 er i alt væsentligt gentaget i punkt 10 i socialministeriets cirkulære nr. 220 af 29. november 1978 om lov om børnetilskud og andre familieydelse.

c. Bestemmelser, hvorefter sociale ydelser fastsættes én gang årligt på grundlag af modtagernes indtægt i det senest slutlignende indkomstår, findes i en række sociale love, således i boligsikringsloven, boligydelsesloven og i de sociale pensionslove.

Eksempelvis har bestemmelsen i § 23, stk. 1, i folkepensionsloven (lovbekendtgørelse nr. 676 af 15. december 1978) følgende indhold:

»Fastsættelse af pensionen sker hver 1. januar med virkning fra denne dato, på grundlag af indtægten i det senest slutlignende indkomstår.«

De nævnte sociale love indeholder - i modsætning til børnetilskudsloven - bestemmelser, hvorefter ydelserne kan reguleres under hensyntagen til modtagernes (ændrede) aktuelle indtægtsforhold.

I folkepensionslovens § 23, stk. 2, bestemmes således, at pensionsberegningen, hvis pensionistens eller dennes eventuelle ægtefælles indtægt mere end rent midlertidigt forøges eller nedsættes, skal ændres, således at pensionen kommer til at hvile på det aktuelle indkomstgrundlag.

Fælles for de sociale love er endvidere bestemmelser om oplysningspligt og tilbagebetaling m.v.

Efter folkepensionslovens § 24, påhviler der pensionisten en forpligtelse til at give det sociale udvalg underretning om enhver forandring i sine økonomiske og personlige forhold, der kan formodes at medføre

nedsættelse eller bortfald af pensionen; endvidere skal det sociale udvalg selv være opmærksom på, om en sådan forandring indtræder.

Folkepensionslovens § 25 indeholder følgende tilbagebetalingsbestemmelse:

»Har en pensionist undladt at give oplysninger som krævet i § 24 eller i øvrigt mod bedre vidende uberegtiget oppebåret pension, skal det beløb, der med urette er oppebåret, tilbagebetales af den pågældende, eventuelt hans dødsbo...«

At der har været et ønske fra lovgivningsmagtens side om at koordinere de forskellige loves tilbagebetalingsbestemmelser m.v. kommer til udtryk i den seneste af de nævnte sociale love (lov nr. 251 af 3. juni 1978 om boligydelse til pensionister), som indeholder en bestemmelse om, at boligydelsen beregnes på grundlag af den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest slutlignede indkomstår. Af bemærkningerne til lovens tilbagebetalingsregel (§ 23, stk. 4) fremgår det, at denne bestemmelses indhold svarer til tilbagebetalingsreglerne i de sociale pensionslove (jfr. ovenfor om folkepensionslovens § 25).

III. Sagsfremstilling.

Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune, sikringsydelsesafdelingen, ved skrivelse af 20. juni 1978 meddelte en af advokat (A's) klienter, (B), at hun i de 2 første kvartaler i 1978 havde fået udbetalt (1.372 kr.) for meget i børnetilskud, og at en del af det for meget udbetalte børnetilskud (160 kr.) ville blive modregnet i forbindelse med den ordinære udbetaling for juli kvartal 1978, medens resten af det for meget udbetalte børnetilskud (1.212 kr.) krævedes tilbagebetalt. Sikringsydelsesafdelingen henviste til, at forvaltningen i forbindelse med den kvartalsvise udbetaling af børnetilskud - ved et bilag til anvisningen - havde redegjort for reglerne for udbetalingen; ved en trykt redegørelse var det således meddelt, at børnetilskud blev beregnet på grundlag af tilskudsmodtagerens indtægt i det senest afsluttede skatteår, hvilket for udbetaling af børnetilskud i 1978 betød, at indtægten i 1976 dannede grundlag for beregningen. Hvis den skattepligtige indkomst i 1976 oversteg 115.000 kr., ville børnetilskuddet blive nedsat med 6 procent om året af det beløb, med hvilket indtægten overskred denne grænse; det kunne medføre, at retten til børnetilskud bortfaldt for det pågældende år.

Af forvaltningens skrivelse til (B) fremgik følgende om beregningerne:

»...

Fra skattevæsenet er der tilgået meddelelse om, at den endelige slutligning for 1976 er ændret til
164.697 kr.

Siden 1. januar 1978 er der udbetalt børnetilskud med i alt
1.668 kr.

Da den endelig opgjorte indkomst for 1976 reducerer Deres børnetilskud for januar kvartal 1978 til
136 kr. pr. kvartal
og fra april kvartal 1978 til
160 kr. pr. kvartal

vil 160 kr. af det for meget udbetalte børnetilskud på 1.372 kr. blive modregnet i forbindelse med den ordinære udbetaling for juli kvartal 1978, hvorfor man skal anmode Dem om at tilbagebetale resten af det for meget udbetalte børnetilskud

1.212 kr.

...«

I skrivelse af 26. juli 1978 afviste (B) at imødekomme sikringsydelsesafdelingens krav om »tilbagebetaling af »for meget« udbetalt børnetilskud«; hun henviste til reglen i børnetilskudslovens § 34, som var citeret i den trykte redegørelse på anvisningen af børnetilskud fra forvaltningen, og hvorefter beløb, der

med urette er modtaget, skal tilbagebetales, når »nogen mod bedre vidende, uberettiget (har) modtaget ydelser efter loven ...«

(B) forklarede, at skattemyndighederne havde forhøjet hendes mands »endelige slutligning for 1976«, og at dette havde sammenhæng med, at skattemyndighederne ikke anså pensionsbeskatningslovens regler om kapitalopsparingsordninger anvendelige på offentligt ansatte; (B's) mand, der var ansat i Jydsk Telefon A/S, var derfor ikke blevet anset for berettiget på grundlag af en aftale med Jydsk Telefon A/S om en kapitalopsparingsordning til at holde den del af lønnen, som selskabet havde indbetalt til hans bank, uden for sin skattepligtige indkomst. Dette spørgsmål ville imidlertid nu - i forståelse med skattemyndighederne - blive prøvet for domstolene; spørgsmålet om, hvorvidt der var modtaget for meget i børnetilskud, var derfor ikke endeligt afklaret. Men det væsentlige var, ifølge (B), at hun - uanset udfaldet af en domstolsafgørelse - aldrig havde modtaget børnetilskud »mod bedre vidende«.

(B) oplyste, at afgørelsen i henhold til pensionsbeskatningsloven ville få indflydelse på familiens skatteansættelser tilbage til 1972.

Ved skrivelse af 4. august 1978 meddelte sikringsydelsesafdelingen (B), at afdelingen fra skatterådet havde modtaget meddelelse om, at også hendes ægtefælles skattepligtige indkomst for 1975 var ændret (fra 116.071 kr. til 148.878 kr.), og at dette havde til følge, at forvaltningens tidligere anmodning om tilbagebetaling af 1.212 kr. forhøjedes til 2.691 kr. i alt; forhøjelsen omfattede for meget udbetalte børnetilskudsbeløb for de 3 sidste kvartaler af 1977.

Forvaltningen tilføjede:

»...

Man er ikke af den opfattelse, at beløbene er modtaget mod bedre vidende, og man mener heller ikke, at nævnte skrivelse af 20. juni 1978 er formuleret således, at der i denne kan aflæses en sådan holdning, hvorfor man kun kan beklage, at forvaltningens henvendelse om justering af børnetilskudsudbetalingen har kunnet give anledning til misforståelser. Til gengæld må man henvise til socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977 om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser, der foreskriver en berigtigelse af udbetalte beløb, når der sker en ændring i ansættelsen.

Forvaltningen må således fastholde sin anmodning om tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud, men det skal dog nævnes, at såfremt domstolenes afgørelse går skatterådet imod, vil det børnetilskud, som er blevet dem udbetalt i perioden 1. april og fremover, blive reguleret på ny.

...«

Ved skrivelse af 3. september 1976 klagede (B) til det sociale ankenævn for Århus amt over social- og sundhedsforvaltningens afgørelser om tilbagebetaling af børnetilskud. Hun anførte, at social- og sundhedsforvaltningen oprindeligt havde argumenteret for sit tilbagebetalingskrav ved at henvise til den trykte redegørelse på anvisningen (som indeholdt et citat af børnetilskudslovens § 34). Senere havde forvaltningen henvist til et cirkulære, som (B) ikke kendte, og som, da hun havde fremskaffet det, efter hendes opfattelse intet anførte til støtte for kravet om tilbagebetaling. Hun anførte således:

»...

Der står i afsnit 5 noget om berigtigelse af udbetalte beløb, men som det fremgår af afsnittet, er forudsætningen for at foretage berigtigelse den, at der på det tidspunkt, hvor børnetilskuddet beregnes, er usikkerhed omkring beløbets størrelse. Iøvrigt er afsnit 5 i cirkulæret efter min opfattelse en henstilling fra socialministeren til de sociale udvalg om i størst mulig udstrækning at sikre, at modtagere af børnetilskud ikke får udbetalt mindre beløb, end hvad loven giver dem ret til.

Andetsteds i cirkulæret gøres der opmærksom på, hvad der skal ske, dersom modtagere af børnetilskud har fået udbetalt for meget. Sådanne tilfælde skal - jfr. påmindelsen i sidste del af cirkulærets afsnit 11 - behandles i overensstemmelse med lovens paragraf 34, stk. 2.

...«

På den baggrund fastholdt (B), at skattemyndighedernes ændrede »holdning til spørgsmålet om opsparing i pensionsøjemed« ikke burde føre til, at hun »idømmes en bøde« for at have modtaget et for stort beløb i børnetilskud. (B) var derimod indstillet på, at det fremtidige børnetilskud (fra den 1. juli 1978) blev nedsat, og at de fra dette tidspunkt udbetalte beløb blev berigtiget, når domstolene havde truffet endelig afgørelse i sagen omkring opsparing i pensionsøjemed.

I anledning af (B's) klage indhentede det sociale ankenævn en udtalelse af 2. oktober 1978 fra social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune. Forvaltningen redegjorde for sagens forløb og tilføjede følgende:

»...

Jfr. lov om børnetilskud og andre familieydelse § 3 A, stk. 2, beregnes børnetilskuddet på grundlag af indkomsten efter den endelige ansættelse. I den forbindelse kan man oplyse, at forvaltningen anser enhver skatteansættelse som værende endelig, indtil der foreligger en ny. I øvrigt har klage til landsskatteretten normalt ikke opsættende virkning for så vidt angår de skattemæssige konsekvenser af en sådan ansættelse.

Såfremt klageren skulle få medhold ved landsskatteretten, således at den beregnede skattepligtige indtægt for 1975 og 1976 måtte blive nedsat, vil regulering naturligvis finde sted.

Det kan oplyses, at forvaltningen, jfr. reglerne i pkt. 48 i socialministeriets cirkulære nr. 141 af 8. juli 1969 om lov om børnetilskud og andre familieydelse, har tilbageholdt en del af det for meget udbetalte beløb i det for juli og oktober kvartaler 1978 beregnede børnetilskud.«

Den 25. oktober 1978 afsagde østre landsret dom i en sag om, hvorvidt pensionsordningen i pensionsbeskatningslovens § 12 kunne finde anvendelse på offentligt (kommunalt) ansatte med den virkning, at fradrag for indbetalte pensionsbidrag kan foretages i den skattepligtige indtægt. Landsretten fandt ikke, at der havde været hjemmel til at nægte sagsøgeren fradrag i den skattepligtige indkomst som påstået af ministeriet for skatter og afgifter. Denne dom blev den 24. oktober 1979 ændret af højesteret under henvisning til, at aftalen om pensionsordningen ikke gyldigt af kommunen kunne indgås efter den kommunale styrelseslov. (Det bemærkes, at grundlaget for højesteretsdommen ikke er det samme som grundlaget for den sag, der af (B) er indbragt for domstolene). De ovennævnte domme er refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1979, s. 1014 ff.

Den 22. november 1978 stadfæstede det sociale ankenævn for Århus amt den afgørelse, Århus kommunes social- og sundhedsforvaltning havde truffet om, at (B) skulle tilbagebetale for meget udbetalt børnetilskud.

Ankenævnet tilkendegav dog, at socialforvaltningen ikke med henvisning til pkt. 48 i socialministeriets cirkulære af 1969 i denne konkrete sag kunne tilbageholde for meget udbetalt børnetilskud, men at den korrekte henvisning var børnetilskudslovens § 3 a og de almindelige modregningsregler.

Afgørelsen blev truffet på grundlag af en vurdering fra ankenævnets sekretariat af følgende indhold:

»Det må indledningsvis bemærkes, at det er korrekt, når socialforvaltningen anfører, at klage til landsskatteretten ikke har opsættende virkning for så vidt angår de skattemæssige konsekvenser af en sådan ansættelse.

Det må ligeledes indledningsvis bemærkes, at nærværende sag *ikke* skal vurderes efter bestemmelsen i børnetilskudslovens § 34.

Det fremgår af ordlyden af børnetilskudslovens § 3 a, stk. 1 og 2, samt socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977, pkt. 5, at den indtægt, der skal lægges til grund ved beregning af børnetilskud, er den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår. Det fremgår endvidere, at såfremt der, f. eks. p.g.a. klage over ansættelsen, undtagelsesvis sker endelig ansættelse *senere* end i året efter indkomståret foretages berigtigelse af udbetalte beløb.

Ovenstående regler skal forstås således, at socialforvaltningen skal følge skattevæsenets endelige ansættelse til enhver tid. Eventuelle senere ændringer i den endeligt ansatte skattepligtige indkomst vil således medføre en efterregulering af den udbetalte ydelse, uanset om efterreguleringen er til fordel for klageren eller ej.

Den regulering, socialforvaltningen har foretaget, synes således korrekt og i overensstemmelse med gældende regler.

Det må her bemærkes, at socialforvaltningen har oplyst, at man er indstillet på en efterregulering, såfremt klageren får medhold ved landsskatteretten.

Spørgsmålet er herefter, om socialforvaltningen med henvisning til pkt. 48 i socialministeriets cirkulære af 1969 kan tilbageholde en del af det for meget udbetalte børnetilskud.

Som pkt. 48 er formuleret, synes det kun at kunne vedrøre tilfælde, der falder ind under børnetilskudslovens § 34, hvilket det indledningsvis blev fastslået, at nærværende sag ikke gør.

Socialforvaltningens henvisning til pkt. 48 synes således ikke korrekt.

Men det forhold, at pkt. 48 ikke kan anvendes, afskærer dog ikke socialforvaltningen fra den foretagne modregning. Modregningen skal imidlertid i stedet ske med henvisning til børnetilskudslovens § 3 a, og pkt. 5 i socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977. Dette begrundes med, at en mulighed for berigtigelse af udbetalte ydelser samtidig giver mulighed for modregning i senere beregnede børnetilskud efter almindelige modregningsregler.«

Den 4. december 1978 fik (B) meddelelse om ankenævnets afgørelse samt om vurderingsgrundlaget.

Den 28. august 1980 har (A) meddelt, at spørgsmålet om skatteansættelsens forhøjelse domsforhandles ved vestre landsret den 25. og 26. november 1980. Det kan forventes, at landsrettens afgørelse vil blive prøvet for højesteret.

IV. Klagens nærmere indhold. Afgivne udtalelser m.v.

I sin skrivelse af 30. januar 1979 til mig anførte advokat (A) følgende om ankenævnets afgørelse:

»...

Jeg er ikke enig i denne afgørelse, og jeg mener ikke, at der er hjemmel i børnetilskudsloven for pkt. 5 i cirkulæret. § 3 a er ikke nogen tilbagebetalingsbestemmelse. Lovens eneste tilbagebetalingsbestemmelse er i § 34, stk. 2, men den bestemmelse er parterne enige om ikke finder anvendelse, fordi modtageren af børnetilskud har været i god tro.«

Advokat (A) tilføjede, at en stor del af medlemmerne af Telefonselskabernes Personaleforening havde fået eller ville få forhøjet deres skattepligtige indkomster på grund af skattemyndighedernes »ændrede holdning til spørgsmål om fradrag for kapitalpension«, og at spørgsmålet derfor havde væsentlig generel interesse for hendes klienter og foreningens medlemmer.

I skrivelse af 21. februar 1979 til mig henholdt det sociale ankenævn for Århus amt sig til sin afgørelse af 22. november 1978.

I sin udtalelse af 25. juni 1979 gennemgik sikringsstyrelsen de relevante bestemmelser i børnetilskudsloven og i socialministeriets cirkulære af 29. november 1978, pkt. 10, og anførte i øvrigt:

»...

Efter sikringsstyrelsens opfattelse må der principielt ske omberegning af børnetilskuddet, når en indkomst, som har dannet beregningsgrundlag, erstattes af en ny endelig ansættelse, jfr. børnetilskudslovens § 3 a, således som bestemmelsen er uddybet i socialministeriets cirkulære af 29. november 1978, punkt 10.

Dette må formodes at tage sigte på en situation, hvor en skatteklage medfører nedsættelse af den skattepligtige indkomst, således at der skal foretages en efterbetaling af for lidt udbetalt børnetilskud.

Sker der en forhøjelse af indkomsten, således at der er udbetalt for meget børnetilskud, er der foruden i børnetilskudslovens § 34, stk. 2, hjemmel i dansk rets almindelige regler til at kræve tilbagebetaling.

Efter sikringsstyrelsens opfattelse er der i den konkrete sag ikke hjemmel til at kræve tilbagebetaling efter børnetilskudslovens § 34, stk. 2, og det synes også tvivlsomt, om der i øvrigt er adgang til at kræve tilbagebetaling. Dette spørgsmål må dog afgøres af domstolene.

Anerkendes tilbagesøgningsretten er det sikringsstyrelsens opfattelse, at den skete modregning i senere udbetalinger af børnetilskud er lovlig.«

I sin udtalelse af 15. august 1978 anførte socialministeriet følgende:

»... børnetilskudslovens § 3 a fastsætter hvilken indkomst, der skal danne grundlag for beregning af børnetilskud, og regulerer dermed størrelsen af de børnetilskud, som i et givet år tilkommer den enkelte børnetilskudsmodtager.

Ændres den indkomst, der har dannet grundlag for beregningen, svarer det i det givne år udbetalte børnetilskud ikke til det tilskud, der tilkommer modtageren efter lovens § 3 a, og der må derfor ske en berigtigelse af de beløb, der er udbetalt i børnetilskud, idet det efter socialministeriets opfattelse følger af lovens § 3 a, at børnetilskud altid skal udbetales efter det grundlag, som bestemmelsen angiver, d.v.s. den skattepligtige indkomst, der er den endeligt ansatte for det angivne indkomstår, jfr. herved pkt. 10 i socialministeriets cirkulære af 29. november 1978.

Efter socialministeriets opfattelse må såvel omberegning som efterfølgende berigtigelse af udbetalte beløb ske i henhold til lovens § 3 a, og dette gælder både berigtigelse i form af efterbetaling af for lidt udbetalt børnetilskud og berigtigelse i form af tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud.

Man skal herved henvise til, at den berigtigelse af udbetalte beløb, der er omtalt i pkt. 10 i socialministeriets cirkulære af 29. november 1978 ikke alene har taget sigte på de situationer, hvor den skattepligtige indkomst nedsættes, således at der bliver tale om en efterbetaling af for lidt udbetalt børnetilskud.«

I skrivelse af 29. august 1979 fastholdt advokat (A), at der i det foreliggende tilfælde, hvor tilbagebetalingssituationen reguleres af børnetilskudslovens § 34, stk. 2, hverken i børnetilskudslovens § 3 a eller dansk rets almindelige regler er hjemmel til at kræve de allerede udbetalte børnetilskud tilbagebetalt. Advokat (A) anførte videre:

»...

I § 3 a er det forudsat, at der inden 1. januar i tilskudsåret vil foreligge en endeligt ansat skattepligtig indkomst for det senest afsluttede indkomstår, d.v.s. det andet år forud for tilskudsåret. Som alt overvejen- de hovedregel vil der foreligge en sådan endelig ansættelse til brug for sluskatteberegningen, og det er på grundlag af denne ansættelse, at børnetilskuddene beregnes. Det er således i loven forudsat, at børnetilskuddene endeligt og definitivt kan beregnes på forhånd på dette grundlag, og § 3 a tager ikke stilling til, hvad der skal ske, hvis grundlaget ændres, efter at børnetilskuddene er beregnet og udbetalt.

Det er muligt, at loven må forstås således, at hvis beregningsgrundlaget senere sættes ned med den virkning, at en borger er berettiget til yderligere børnetilskud, da skal han have disse børnetilskud udbetalt, når der foreligger en endelig ændring af beregningsgrundlaget. Der er intet nævnt om dette i loven, hverken i § 3 a eller andre steder, og der må derfor foretages en fortolkning eller muligvis en udfyldning baseret på dansk rets almindelige regler om dette spørgsmål.

Der er heller intet nævnt i § 3 a om, hvad der sker, hvis beregningsgrundlaget senere sættes op. Her er vi imidlertid i den situation, at loven tager endelig stilling til dette spørgsmål i § 34, stk. 2, hvori det hedder, at beløbet skal betales tilbage, hvis nogen mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter loven. Her er altså ikke plads til en fortolkning eller udfyldning med dansk rets almindelige regler, således som det ville have været tilfældet, hvis § 34, stk. 2, ikke havde eksisteret.

Jeg er således ikke enig i socialministeriets konklusion, hvorefter hjemmelen for et tilbagebetalingskrav skulle kunne findes i lovens § 3 a. Jeg har da også hæftet mig ved, at sikringsstyrelsen giver udtryk for en vis tvivl om resultatets rigtighed.

Iøvrigt mener jeg, at det er yderst tvivlsomt, hvad dansk rets almindelige tilbagebetalingsregler ville føre til. Umiddelbart forekommer det ikke overbevisende, at det skulle være rigtigt, at det offentlige har krav på tilbagebetaling af ydelser modtaget i god tro til dækning af børns underhold. Disse ydelser udbetales nu til moderen, formentlig bl. a. fordi det i praksis i de fleste tilfælde er hende, der afholder udgifterne til børnenes fornødenheder. Man har herved understreget tanken om, at det er meningen med ydelserne, at de skal komme børnene til gode. Ydelserne må forventes brugt til dette formål straks i forbindelse med udbetalingen, hvorfor et tilbagebetalingskrav normalt vil være særdeles tyngende.

Hvis loven må forstås således, at et tilskud skal betales tilbage, skal det i hvert fald ske, når ansættelsen er endelig. D.v.s. ikke blot fordi der foreligger en skatterådsafgørelse, når denne er påanket. Ganske vist knyttes skattebetaling til skatterådets afgørelse, men dermed er det ikke afgjort, at skatterådets afgørelse kan betragtes som en endelig afgørelse i relation til børnetilskudsloven. I denne sag verserer spørgsmålet om skatteansættelsens forhøjelse for vestre landsret.

Det forekommer mig at være af underordnet betydning, om der er modregningsret i senere børnetilskud, idet dette spørgsmål alene er et spørgsmål om sikring af tilbagebetalingskravet, hvis det eksisterer. Hvis der er et tilbagebetalingskrav, kan det alene være et almindeligt erstatningskrav, og jeg ser intet grundlag for, at et sådant erstatningskrav skulle kunne modregnes i sociale tilskud, som børnetilskud er.

Jeg er indforstået med, at ombudsmanden træffer sin afgørelse på det nu foreliggende grundlag.

Da sagen er opstået før 29. november 1978, mener jeg ikke socialministeriets cirkulære af denne dato får indflydelse på den foreliggende sag.«

I den udaterede skrivelse fra sikringsstyrelsen, som socialministeriet modtog den 23. november 1979, fremsatte styrelsen bemærkninger til advokat (A's) skrivelse af 29. august 1979:

»Styrelsen er som det fremgår af brev af 25. juni 1979 ikke enig med advokaten i, at lovens § 3 a ikke tager stilling til, hvad der skal ske, hvis skatteansættelsen ændres.

Derimod er styrelsen enig i, at der ikke i det konkrete tilfælde er hjemmel til at kræve tilbagebetaling efter børnetilskudslovens § 34, stk. 2, da ydelsen efter det oplyste er modtaget i god tro.

Efter styrelsens opfattelse kan bestemmelsen imidlertid ikke, som antaget af advokaten, anses for udtømmende at gøre op med de situationer, hvor tilbagebetaling kan kræves, men må ses i lyset af dansk rets almindelige regler om tilbagesøgning af fejlagtigt erlagte ydelser. Dette synspunkt har været lagt til grund i både ministeriets og styrelsens praksis i relation til de tilsvarende bestemmelser i den øvrige sociale sikringslovgivning, og det er efter det for styrelsen oplyste tiltrådt af folketingets ombudsmand i et brev af 4. august 1972 til ministeriet.

Styrelsen har i brevet af 25. juni 1979 givet udtryk for, at det må anses for tvivlsomt, om disse regler kan føre til, at et tilbagebetalingskrav vil kunne gennemføres i det foreliggende tilfælde. Styrelsen kan henholde sig til denne tidligere udtalelse og henviser herom nu tillige til det af Jørgen Graversen i »Tilbagebetaling af sociale ydelser« 1979, s. 48-50, anførte, hvorefter tilbagesøgning i almindelighed må anses for udelukket, når ydelser objektivt er bestemt til at anvendes til almindelige leveomkostninger, såsom lønninger af enhver art, pension, understøttelse og underholdsbidrag, og modtageren befandt sig i undskyldelig uvidenhed om betalingens eller en del af dennes urigtighed.

Efter sikringsstyrelsens opfattelse er der intet til hinder for at lægge den seneste skatteansættelse til grund for et eventuelt tilbagesøgningskrav, idet rekurs af ansættelsen ikke har opsættende virkning.

Sikringsstyrelsen kan tilslutte sig advokat (A's) betragtninger om, at modregningsspørgsmålet er mindre væsentligt. Hvis tilbagesøgningskravet anerkendes, er modregning dog efter styrelsens mening lovlig efter reglerne om konnekse fordringer.

Løvrigt svarer socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977, pkt. 5, 2. afsnit, ganske til socialministeriets cirkulære af 29. november 1978, pkt. 10, 2. afsnit.«

I skrivelse af 23. november 1979 fremsatte socialministeriet følgende bemærkninger til advokat (A's) skrivelse af 29. august 1979:

»...

Efter socialministeriets opfattelse følger det af børnetilskudslovens § 3 a, hvad der skal ske, hvis skatteansættelsen ændres, efter at børnetilskud er beregnet og udbetalt, og man skal herom henvise til skrivelse herfra af 15. august 1979.

Socialministeriet finder ikke, som antaget af advokaten, at reglen i børnetilskudslovens § 34, stk. 2, kan anses for udtømmende at gøre op med de situationer, hvor tilbagebetaling kan kræves.

I socialministeriets og sikringsstyrelsens praksis i relation til tilsvarende bestemmelser i den øvrige sociale sikringslovgivning har det været lagt til grund, at bestemmelserne måtte udfyldes med de i dansk ret almindeligt gældende regler for, hvornår der kan stilles krav om tilbagebetaling af for meget udbetalte beløb. Et synspunkt som ombudsmanden har erklæret sig enig i, jfr. skrivelse af 4. august 1972 (j. nr. 987/71).

Socialministeriet kan være enig med advokaten i, at tilbagebetalingskrav kan være tyngende, men man finder ikke, at tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud kan udelukkes under henvisning til formålet med ydelsen og til det forhold, at tilskuddet udbetales til moderen. Man skal i denne forbindelse henvise til, at der, jfr. ydelsens størrelse, alene er tale om et tilskud, der ydes forældrene til hjælp til deres forsørgelse af barnet.

Da påanke af skatterådets ansættelse ikke har opsættende virkning, må ansættelsen efter socialministeriets opfattelse betragtes som en ny ansættelse i relation til børnetilskudsloven og medfører de virkninger, som efter socialministeriets opfattelse følger af lovens § 3 a, jfr. skrivelse af 15. august 1979.

Man kan tilslutte sig advokatens bemærkninger om, at modregningsspørgsmålet synes af mindre væsentlig betydning her, men man skal dog pege på, at der efter ministeriets opfattelse vil være adgang til modregning for et tilbagebetalingskrav efter reglerne om konnekse fordringer.

Det tilføjes, at pkt. 10, 2. afsnit, i socialministeriets cirkulære af 29. november 1978 ganske svarer til pkt. 5, 2. afsnit, i socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977, der blev udsendt i forbindelse med ikrafttræden af bestemmelserne om indtægtsregulering af børnetilskud.«

Den 28. november 1979 blev sagen drøftet under et møde på mit kontor med socialministeriet og sikringsstyrelsen. Det blev besluttet, at socialministeriet og sikringsstyrelsen skulle søge tilvejebragt yderligere oplysninger, herunder navnlig med hensyn til kommunernes praksis vedrørende omberegning af børnetilskud, når en indkomst, der har dannet grundlag for beregningen af børnetilskud, erstattes af en »ny endeligt ansat« skattepligtig indkomst. Det blev desuden besluttet at undersøge, hvorledes tilsvarende problemer (bør) løses med hensyn til andre sociale ydelser, der er indkomstafhængige, herunder navnlig sociale pensioner, jfr. ovenfor s. 186.

I skrivelse af 26. marts 1980 redegjorde sikringsstyrelsen over for socialministeriet for det indtryk, styrelsen havde af kommunernes praksis vedrørende tilbagesøgning af børnetilskud på grundlag af børnetilskudslovens § 3 a:

»...

For det 1. kvartal, hvor betingelserne for retten til børnetilskud er til stede, foretages som hovedregel en manuel udbetaling af tilskuddet.

Derefter sker udbetalingen via børnetilskudssystemet i Kommunedata. Dette system indeholder de relevante oplysninger til beregning af tilskuddets størrelse. Systemet ajourføres løbende, bl. a. når den nye slutligning foreligger.

Sker der senere ændringer i den ansatte skattepligtige indkomst for det indkomstår, der vedrører det indeværende års børnetilskud, foretages automatisk indberetning til systemet, og der foretages (eventuelt) en berigtigelse af de tidligere udbetalinger for indeværende år ved den førstkommende udbetaling.

Der foretages som regel (forskelligt i de enkelte kommuner) en gennemgang af tidligere års ansættelser med henblik på en eventuel justering af børnetilskuddene for de »tilhørende« år (såvel positiv som negativ).

Sker der kun ændring i indkomstansættelsen, der er relevant for børnetilskud vedrørende tidligere år, afhænger en eventuel berigtigelse af, om disse ændringer kommer til børnetilskudskontorets (i den pågældende kommune) kundskab.

Hvis berigtigelsen er i modtagerens favør, henvender denne sig næsten altid selv til kommunen, hvorefter berigtigelsen foretages.«

Sikringsstyrelsen havde endvidere udfærdiget et notat om det offentliges tilbagesøgningsret vedrørende sociale ydelser på grund af en ændret slutligning. Af notatet fremgik bl. a. følgende:

»...

Praksis ses ikke at indeholde eksempler på, at det offentlige har søgt udbetalt pension tilbage på grund af ændringer i den slutligning, der har været lagt til grund ved den årlige fastsættelse af pensionen pr. 1. januar. I de tilfælde hvor tilbagesøgning er sket, har det hvilet på en formodning om fejl hos modtageren, hvilket vil sige, at betingelserne i folkepensionslovens § 25 har været opfyldt. Til illustration af praksis kan nævnes P. meddelelse 6/77 (tilbagesøgning tilladt) og P. meddelelse 15/78, 29/78 og 38/78 (tilbagesøgning nægtet). Det fremgår af udtalelser fra kommunerne indhentet af sikringsstyrelsen i anledning af udfærdigelsen af et cirkulære om omregning af sociale pensioner, at kommunerne er tilbageholdende med at rejse tilbagesøgningskrav. De foreliggende oplysninger om ankestyrelsens praksis antyder, at man også her er tilbageholdende med at statuere tilbagesøgning.

Indenfor børnetilskudslovens område efterlader det daglige arbejde med vejledningen af kommunerne det indtryk, at kommunerne generelt er tvivlende overfor en tilbagesøgning på grundlag af en ændret slutligning, idet socialministeriets cirkulære af 29. november 1978, pkt. 10, ikke udtrykkeligt angiver at omfatte tilbagesøgning, men at man dog snarest vælger at søge tilbage, hvor en ændret slutligning forekommer. Ingen kommuner synes at være i tvivl om, at der kan ske efterbetaling på grundlag af en ændret slutligning.

Ungdomsydelse beregnes efter den aktuelle indkomst i den periode ydelsen vedrører. Efter praksis reguleres ungdomsydelsen, der i reglen beregnes efter en skatemæssig opgjort indtægt (forskudsregistrering eller skattepligtig indkomst vedrørende tidligere år), ikke, selv om den endelige slutligning viser sig at være højere end den indtægt man skønsmæssigt har lagt til grund for beregningen, medmindre børnetilskudslovens § 34 finder anvendelse, jfr. B-meddelelse 1/77.

Systematisk betragtet må børnetilskudslovens § 3 a, stk. 2, antages at høre sammen med børnetilskudslovens § 34, stk. 1 og 2, på samme måde som folkepensionslovens § 23 hører sammen med folkepensionslovens §§ 24 og 25.

Tilbagebetalingsbestemmelserne i folkepensionsloven og den praksis, der knytter sig hertil, og hvor man som omtalt ovenfor kun kræver tilbagebetaling, hvor bestemmelsen i folkepensionslovens § 25 finder anvendelse, har den længste baggrund inden for de sociale loves område.

Det er ved flere lejligheder kommet til udtryk, at lovgiver, uanset mindre forskelligheder i tilbagebetalingsbestemmelsernes ordlyd, såvidt muligt ønsker en ensartet praksis inden for dette område af sociallovgivningen. Senest i forbindelse med boligydelsesloven, hvor det i bemærkningerne til § 23 nævnes, at bestemmelserne svarer til reglerne i pensionslovene. Det oplyses i bemærkningerne til børnetilskudslovens § 34, at den svarer til bestemmelserne i de øvrige sociale love. Der er derfor grund til at antage, at også børnetilskudslovens § 34 bygger på pensionslovene.

Der er ikke i bemærkningerne til børnetilskudslovens § 3 a anført nogle ændringer i dette.

Hvis det således antages, at lovgivningsmagten tilstræber ensartede regler og praksis indenfor sociallovgivningen, må konsekvensen være, at *en ændring af praksis på et område bør medføre, at praksis ændres på de øvrige områder*. En fortolkning af børnetilskudslovens § 3 a som et selvstændigt tilbagesøgningsgrundlag vil derfor næppe kunne undgå at medføre konsekvenser for sociallovgivningen iøvrigt, idet de ovenfor nævnte regler i folkepensionslovens § 23, jfr. § 5, i så fald formentlig måtte fortolkes på samme måde og derved komme til at afvige fra den nuværende praksis.

For så vidt det findes, at børnetilskudslovens § 3 a ikke indeholder en selvstændig tilbagesøgningsregel, må man undertiden affinde sig med, at en borger får en i princippet ulovhjemlet ydelse, hvis man ikke kan kræve børnetilskud tilbagebetalt på grund af en forhøjet slutligning. Det er imidlertid i socialministeriets cirkulære af 7. juni 1973 vedrørende den sociale ankestyrelse bestemt, at en ankestyrelsesafgørelse ikke i sig selv kan føre til en tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser, og en betragtning parallelt med denne om den ændrede slutligning vil måske kunne føre til et tilsvarende resultat.«

I skrivelse af 15. juli 1980 har socialministeriet bl. a. anført følgende:

»...

Mulighederne for tilvejebringelse af koordinerede regler om tilbagebetaling af indkomstafhængige sociale ydelser er desuden drøftet under et møde i socialministeriet den 25. juni 1980 med deltagelse af embedsmænd fra sikringsstyrelsen. På mødet blev det bl. a. oplyst, at kommunernes praksis med hensyn til at kræve tilbagebetaling af sociale pensioner er lempelig, idet tilbagebetaling, så vidt man er orienteret, kun kræves i tilfælde, hvor pensionen uberettiget er oppebåret mod bedre vidende. Socialministeriet er imidlertid af den opfattelse, at historiske og reale grunde ikke absolut tilsiger, at de i øvrigt nogenlunde ligelydende tilbagebetalingsregler i børnetilskudsloven og pensionslovgivningens område bør fortolkes således, at berigtigelse i henhold til den særlige bestemmelse i børnetilskudslovens § 3 a på objektivt grundlag er udelukket.

For så vidt angår den historiske begrundelse for den således anlagte fortolkning skal man henvise til, at indtægtsreguleringen og bestemmelsen om beregningsgrundlaget i § 3 a, blev indføjet i loven i 1976 med henblik på tilvejebringelse af et objektivt og let administrerbart grundlag for beregning og regulering af størrelsen af de børnetilskud, som i et givet år tilkommer den enkelte børnetilskudsmodtager. Formuleringen af børnetilskudslovens § 34 stammer fra den oprindelige affattelse af loven. Ved lovens ikrafttrædelse udbetaltes børnetilskud uafhængig af indkomstforhold, og § 34 tager efter socialministeriets opfattelse derfor ikke direkte sigte på, hvorledes der skal forholdes med indtægtsafhængigt børnetilskud, der ud fra et forudsætningsmæssigt synspunkt er udbetalt på et ukorrekt økonomisk grundlag.

For så vidt angår de reale hensyn finder socialministeriet endvidere, at der ikke er de samme hensyn at tage til en efterfølgende regulering af sociale ydelser, i de tilfælde hvor ydelsen alene tjener som et tilskud til forsørgelsesudgifter, f. eks. børnetilskud, og de situationer hvor ydelsen ofte udgør det fulde forsørgelsesgrundlag, som det er tilfældet ved de sociale pensioner. Et tilbagebetalingskrav i førstnævnte tilfælde vil i reglen ikke være velfærdstruende og skulle dette undtagelsesvis være tilfældet, må familien hjælpes ad anden vej.

Socialministeriet finder på denne baggrund ikke grundlag for at ændre praksis, men kan i det hele henholde sig til de i skrivelser herfra af 15. august og 23. november 1979 anførte synspunkter.«

V. Konklusion.

Den foreliggende sag vedrører spørgsmålet om, i hvilket omfang en modtager af børnetilskud må anses for forpligtet til at tilbagebetale beløbet helt eller delvist i tilfælde, hvor den indkomst, på grundlag af hvilken tilskuddet oprindeligt blev beregnet, senere forhøjes af skattemyndighederne.

En forudsætning for, at et sådant tilbagebetalingsspørgsmål overhovedet kan opstå, er naturligvis, at den beregningsregel, der findes i børnetilskudslovens § 3 a, skal forstås således, at det er den endeligt fastsatte skattepligtige indkomst, der er afgørende, uanset på hvilket tidspunkt indkomstopgørelsen foreligger. Jeg har forstået, at advokat (A) ikke finder, at denne forudsætning er opfyldt, jfr. herved navnlig hendes skrivelse af 29. august 1979 til mig. Om dette spørgsmål har jeg derfor gjort nogle bemærkninger nedenfor under pkt. 1.

Min stillingtagen til selve tilbagebetalingsspørgsmålet findes i pkt. 2. Jeg har endelig under pkt. 3 gjort nogle sammenfattende bemærkninger til sagen.

1. Spørgsmålet om, hvilken indkomstopgørelse der er afgørende for beregningen af børnetilskud.

Efter bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a (der er gengivet ovenfor s. 184) skal børnetilskud beregnes på grundlag af »den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår«. Rækkevidden af dette beregningsgrundlag forekommer ikke helt utvivlsom. Spørgsmålet er nærmere, om bestemmelsen skal forstås således, at beregningen skal ske på grundlag af

a) den skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår, således som den er opgjort på tidspunktet for beregningen af børnetilskuddet, eller

b) den skattepligtige indkomst for det senest afsluttede indkomstår, således som denne faktisk viser sig at blive, uanset på hvilket tidspunkt skatteansættelsen foretages (ændres).

Den førstnævnte forståelse indebærer, at den skatteansættelse for det senest afsluttede indkomstår forud for tilskudsåret, som foreligger på tidspunktet for beregningen af børnetilskuddet, definitivt skal lægges til grund, således at senere ændringer i op- eller nedadgående retning af indkomsten er uden betydning for beregningen af børnetilskuddet. Såfremt den anden forståelse skal lægges til grund, vil sådanne ændringer indebære, at der skal foretages en omberegning af børnetilskuddet.

Det er socialministeriets opfattelse, at forståelsesmulighed b) er den korrekte, og samme opfattelse ligger da også efter det oplyste til grund for kommunernes faste praksis, hvorefter senere nedsættelser af indkomsten i givet fald berettiger til efterbetaling af børnetilskud. Socialministeriets opfattelse er bl. a. kommet til udtryk i ministeriets cirkulærer af 3. januar 1977, pkt. 5, og 29. november 1978, pkt. 10, hvor det anføres, at endelige indkomstansættelser, der foretages senere end i året efter indkomståret - f. eks. på grund af klage - medfører, at der skal foretages berigtigelse af udbetalte beløb.

Jeg finder ikke at have grundlag for at kritisere denne opfattelse, der som nævnt ligger til grund for en fast kommunal praksis, hvorefter senere indkomstansættelser berettiger til (op-)regulering af børnetilskuddet. Jeg skal herved først bemærke, at forståelsen efter min opfattelse er bedst stemmende med ordlyden af børnetilskudslovens § 3 a, for så vidt som der tales om den endeligt ansatte skattepligtige indkomst. Jeg bemærker herved, at der på tidspunktet for beregning af børnetilskud (pr. 1. januar hvert år) i en del tilfælde ikke vil foreligge nogen egentlig ansættelse af skatteyderens indkomst, men alene en slutopgørelse som bygger på den indgivne selvangivelse m.v. (jfr. herved skattestyrelseslovens § 5, hvorefter ligningskommissionernes skatteansættelse og klagebehandling (efter § 4) skal være afsluttet senest den 31. marts i det andet kalenderår efter det indkomstår, indkomstansættelsen vedrører). Det er formentlig også på denne baggrund, at det i forarbejderne til bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a er anført, at beregningen skal ske med udgangspunktet i den skattepligtige indkomst, som den fremgår ved seneste slutopgørelse (fremhævet af mig).

Det kan heroverfor gøres gældende, at forhandlingerne i folketinget om bestemmelsen synes at bygge på en forudsætning om, at loven indeholder et fast, uforanderligt kriterium for beregningen (som af hensyn til ordningens administrerbarhed anses for ønskelig), jfr. herved det, der er anført ovenfor s. 185-86. De nævnte udtalelser synes dog først og fremmest at have relation til spørgsmålet om, hvorvidt der burde være adgang til regulering af tilskuddet på grund af ændringer i indkomstforholdene

i udbetalingsåret, og kan efter min opfattelse ikke tillægges afgørende betydning i den foreliggende sammenhæng. Også den ovenfor s. 185 gengivne motivudtalelse til bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a, hvorefter »beregningsgrundlaget ikke kan ændres i årets løb«, må efter min mening antages at sigte alene til denne situation.

Jeg skal endelig bemærke, at helt tilsvarende fortolkningsspørgsmål opstår ved beregningen af boligydelse til pensionister, jfr. § 12 i lov nr. 251 af 8. juni 1978 med senere ændringer (»... anvendes den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest slutlignende indkomstår«), og ved beregning af boligsikring, jfr. § 7, stk. 1, i lovebkendtgørelse nr. 389 af 1. august 1978 om boligsikring (»... endeligt ansatte indkomster for det senest afsluttede indkomstår ...«).

Jeg har forstået, at bestemmelsen i loven om boligydelse til pensionister efter socialministeriets opfattelse skal forstås på samme måde som den nævnte bestemmelse i børnetilskudsloven. I socialministeriets bekendtgørelse nr. 511 af 27. september 1978 om anvendelse og regulering af indkomstgrundlag ved beregning af boligydelse (der er udstedt med hjemmel i lovens § 12, stk. 2) er det da også bestemt, at statsskattedirektoratet skal give de sociale udvalg oplysning ikke blot om de endeligt ansatte skattepligtige indkomster m.v. (dog senest den 15. oktober hvert år), men også om »ændringer i de slutlignede indkomster ... , som foretages efter den 15. oktober«.

Jeg har forstået, at også den nævnte bestemmelse i boligsikringsloven fortolkes på den angivne måde.

2. Det retlige grundlag for krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud.

Den afgørelse, der er truffet af det sociale ankenævn for Århus amt i anledning af (B's) klage, bygger på den opfattelse, at hjemmelen for et tilbagebetalingskrav i et tilfælde som det foreliggende findes i bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a (sammenholdt med pkt. 5 i socialministeriets cirkulære af 3. januar 1977). Socialministeriet har i udtalelserne til mig ligeledes givet udtryk for den opfattelse, at tilbagebetalingskravet følger af bestemmelsen i lovens § 3 a. Jeg har derimod forstået, at det er sikringsstyrelsens opfattelse, at bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a næppe kan forstås som en egentlig tilbagebetalingsregel, men at spørgsmålet om en tilskudsmodtagers pligt til tilbagebetaling også i et tilfælde som det foreliggende må besvares på grundlag af bestemmelsen i lovens § 34 suppleret med dansk rets almindelige grundsætninger om tilbagebetaling af ydelser, som modtageren ikke var berettiget til (condictio indebiti).

Jeg finder det på denne baggrund mest hensigtsmæssigt først at tage stilling til betydningen af bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a for tilbagebetalingsspørgsmålet.

a. Betydningen af børnetilskudslovens § 3 a.

Jeg har forstået, at tilbagebetalingskravet i et tilfælde som det foreliggende efter socialministeriets opfattelse umiddelbart følger af den nævnte bestemmelse som en konsekvens af den efterfølgende konstatering af indtægtsgrundlagets forhøjelse og den deraf følgende omberegning af børnetilskuddet. Socialministeriet fortolker således bestemmelsen på den måde, at adgangen til at foretage omberegning af børnetilskud som følge af senere ændringer af indkomstansættelsen (jfr. ovenfor pkt. 1) i sig selv indeholder det fornødne grundlag for et tilbagebetalingskrav i tilfælde, hvor børnetilskuddet allerede er helt eller delvist udbetalt. Socialministeriet finder ikke, at den udtrykkelige tilbagebetalingsregel i børnetilskudslovens § 34 har betydning i denne forbindelse, dels fordi bestemmelsen er ældre end den særlige beregningsregel i lovens § 3 a, dels fordi bestemmelsen efter ministeriets opfattelse under alle omstændigheder ikke kan anses for udtømmende.

Den fortolkning af bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a, som socialministeriet har anlagt, indebærer, at en tilskudsmodtager i tilfælde af en senere (relevant) forhøjelse af indkomstansættelsen skulle være forpligtet til tilbagebetaling på rent objektivt grundlag (d.v.s. uden hensyntagen til tilskudsmodtagerens

subjektive forhold) og uden anden tidsbegrænsning end den, der følger af dansk rets almindelige regler om forældelse.

En sådan fortolkning af den nævnte bestemmelse kan efter min opfattelse ikke anses for retligt holdbar. Jeg skal herom nærmere bemærke følgende:

Såvel de udtrykkelige bestemmelser i lovgivningen om pligt til at tilbagebetale beløb, som modtageren ikke var berettiget til, som dansk rets almindelige grundsætninger herom (*condictio indebiti*), bygger på en forudsætning om, at tilbagesøgningsadgangen ikke uden videre følger af det forhold, at en ydelse er erlagt med urette, men principielt forudsætter en selvstændig stillingtagen til, om tilbagesøgningen er rimeligt begrundet, når henses til begge parter forhold.

Dette indebærer efter min opfattelse, at der må gælde en formodning imod, at retsregler, hvis umiddelbare indhold er at angive betingelserne for, at en ydelse kan kræves erlagt, fortolkes som indeholdende en stillingtagen også til spørgsmålet om tilbagebetaling i tilfælde, hvor ydelsen efterfølgende viser sig at være erlagt med urette. Jeg finder derfor, at en lovbestemmelse som børnetilskudslovens § 3 a om beregningsgrundlaget for tilskudsydelsen kun kan fortolkes som også værende en regel om tilbagebetalingspligt (på objektivt grundlag), såfremt der er sikre holdepunkter herfor i bestemmelsens ordlyd eller forarbejder. Dette gælder efter min mening i særlig grad i et tilfælde som det foreliggende, hvor det pågældende regelsæt i forvejen indeholder en udtrykkelig, almindelig regel om tilbagebetaling (børnetilskudslovens § 34).

En vis indirekte støtte for det anførte kan efter min opfattelse også søges i det forhold, at domstolene har været tilbøjelige til at fortolke selv udtrykkeligt fastsatte regler om tilbagebetalingspligt på objektivt grundlag indskrænkende i overensstemmelse med almindelige grundsætninger om *condictio indebiti*. Jeg henviser i denne forbindelse til Claus Haagen Jensen, »Tilbagebetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse« i Årbog for Institut for Sociale forhold, Administration og Politiske Institutioner for 1978, s. 155 ff, navnlig s. 178 ff, samt til Jørgen Graversen, Tilbagebetaling af sociale ydelser (1979), s. 34 ff (om retstilstanden inden for arbejdsløshedsforsikringsområdet i tiden indtil arbejdsløshedsforsikringsloven af 1970 trådte i kraft).

Hverken ordlyden af eller forarbejderne til bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a giver efter min mening nogen støtte for, at det med denne bestemmelse skulle have været tilsigtet at forpligte tilskudsmodtagere til tilbagebetaling i videre omfang end efter lovens § 34 (eller dansk rets almindelige grundsætninger om *condictio indebiti*). Der har da efter det oplyste heller ikke udviklet sig nogen fast administrativ praksis herom.

At socialministeriets cirkulærer af 3. januar 1977 og 29. november 1978 muligvis bygger på en forudsætning om, at bestemmelsen skal forstås således, må være uden selvstændig betydning. Jeg bemærker i denne forbindelse, at børnetilskudsloven ikke indeholder hjemmel for socialministeren til at foreskrive tilbagebetalingspligt i videre omfang, end der efter en sædvanlig fortolkning af lovens bestemmelser er holdepunkter for. (De nævnte cirkulærer tager da heller ikke udtrykkeligt stilling til tilbagebetalings-spørgsmålet, men anfører alene mere generelt, at der ved ændringer af indkomstansættelsen skal ske »berigtigelse af udbetalte beløb«).

At bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a ikke bør fortolkes som en tilbagebetalingsregel har yderligere støtte i følgende forhold:

En ændring af en tidligere foretaget indkomstansættelse kan også få betydning for ydelser, der udbetales i henhold til de sociale pensionslove (navnlig folke-, invalide- og enkepensionslovene). Efter det oplyste følges der i relation til sådanne ydelser den praksis i tilfælde af indkomstforhøjelse kun at kræve tilbagebetaling i det omfang, det følger af de udtrykkelige bestemmelser herom i de respektive love (der svarer til bestemmelsen i børnetilskudslovens § 34).

En tilsvarende praksis i relation til børnetilskudsloven må forekomme nærliggende, dels på grund af bemærkningerne til denne lovs § 34 (hvorefter bestemmelsen svarer til reglerne i den øvrige sociale lovgivning), dels fordi der synes at være et lovgivningspolitisk ønske om en harmonisering af tilbagebetalingspraksis inden for sociallovgivningen (jfr. herved sikringsstyrelsens notat, der er omtalt ovenfor s. 193) og dels ud fra almindelige juridiske fortolkningsprincipper, hvorefter et mønster af ensartede bestemmelser i forskellige specielle forvaltningslove kan tillægges fortolkningsmæssig betydning for et andet (beslægtet) regelsæt, jfr. herved det, der er anført i Forvaltningsret, Almindelige emner (1979), s. 99.

Jeg skal endelig bemærke, at antagelsen af, at bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a ikke i sig selv hjemler krav på tilbagebetaling, ikke ses at bevirke, at den fortolkning af bestemmelsen, som er lagt til grund ovenfor under punkt 1, bliver uden reelt indhold. Adgangen til at foretage omberegning på grundlag af en senere ændring af indkomstansættelsen vil således kunne få praktisk betydning, ikke blot i efterbetalingstilfælde, men også i tilfælde, hvor det (tidligere) for højt fastansatte børnetilskud ikke er (fuldt) udbetalt. Jeg finder ikke i den foreliggende sammenhæng at burde gå nærmere ind på, hvorledes omberegningen i sådanne tilfælde skal foretages.

b. Tilbagebetalingspligt på andet grundlag.

Udgangspunktet for fastlæggelsen af den tilbagebetalingspligt som gælder i forhold til den, der har modtaget børnetilskud med urette, må efter min mening søges i den almindelige bestemmelse herom i børnetilskudslovens § 34. Efter denne bestemmelse (der er gengivet ovenfor s. 184) er tilbagebetalingspligten begrænset til tilfælde, hvor beløbet uberettiget er modtaget »mod bedre vidende«.

Såvel socialforvaltningen i Århus kommune som ankenævnet for Århus amt har ved afgørelsen i sagen lagt til grund, at (B) har været i god tro med hensyn til sin berettigelse til at modtage det udbetalte børnetilskud, og at tilbagebetalingspligt derfor ikke kan støttes på den nævnte bestemmelse. Jeg har forstået, at sikringsstyrelsen og socialministeret er enige heri. Jeg har ingen bemærkninger hertil.

Sikringsstyrelsen og socialministeriet har imidlertid samtidig givet udtryk for, at bestemmelsen efter myndighedernes opfattelse ikke kan anses for udtømmende, men må suppleres med dansk rets almindelige regler om tilbagebetalingspligt med hensyn til for meget udbetalte beløb (condictio indebiti).

Som anført af sikringsstyrelsen og socialministeriet har jeg i en udtalelse af 4. august 1972 haft lejlighed til at tage stilling til denne problemstilling (i relation til tilbagebetalingsreglen i folkepensionslovens § 25). Jeg gav da - med henblik på en stillingtagen til et spørgsmål om en tilbagebetaling, der kunne begrundes i synspunktet om såkaldt dobbeltforsørgelse - udtryk for den opfattelse, hvorefter tilbagebetalingskrav uden for den udtrykkelige lovbestemmelser rammer efter omstændighederne kan fremsættes.

Problemstillingen har senere været genstand for indgående overvejelser i den juridiske litteratur. Jeg henviser herved navnlig til Claus Haagen Jensens ovennævnte artikel (navnlig s. 161 ff), samt til Jørgen Graversen, Tilbagebetaling af sociale ydelser (1979), s. 25 ff (navnlig s. 38 ff og 48 ff).

Spørgsmålet har selvsagt kun betydning i den foreliggende sag, såfremt det overhovedet kan antages, at et tilbagebetalingskrav her ville kunne støttes på dansk rets almindelige grundsætninger om condictio indebiti. Sikringsstyrelsen har i udtalelserne til mig givet udtryk for, at spørgsmålet må anses for tvivlsomt. Socialministeriet har ikke udtalt sig nærmere herom.

Jeg finder imidlertid ikke, at der er rimeligt grundlag for at antage, at et tilbagebetalingskrav i det foreliggende tilfælde skulle kunne støttes på de nævnte almindelige retsgrundsætninger.

I den juridiske litteratur er det således - på grundlag af retspraksis - fast antaget, at der normalt ikke kan kræves tilbagebetaling af ydelser, der objektivt er bestemt til at anvendes til almindelige leveomkostninger, såsom lønninger, pension, understøttelse og andre sociale ydelser, når modtageren var i undskyldelig

uvidenhed om betalingens rigtighed. Jeg henviser herved navnlig til Anders Vinding Kruse, Restitutioner (1950), Stig Jørgensen, Kontraktsret 2. bind (1972), s. 59, og Jørgen Graversen, a.st., s. 48 ff, alle med yderligere henvisninger.

Det må vel antages, at der også i forhold til sådanne ydelser i et vist begrænset omfang kan blive tale om tilbagesøgning. Dette gælder således ud fra forudsætningssynspunkter i de såkaldte »dobbeltforsørgelsestilfælde« (min ovennævnte udtalelse af 4. august 1972 vedrørte et sådant tilfælde) og muligvis efter omstændighederne i tilfælde af skrive- og regnefejl. Jeg finder imidlertid ikke, at der i den konkrete sag foreligger omstændigheder, som kan give rimeligt grundlag for at fravige den nævnte hovedregel om manglende tilbagesøgningsadgang i forhold til (bl. a.) sociale ydelser. Jeg skal i denne forbindelse bemærke, at jeg ikke kan være enig med socialministeriet i, at børnetilskud holdes udenfor den nævnte kategori af ydelser under hensyn til, at ydelsen ikke udgør det fulde forsørgelsesgrundlag for modtageren.

3. Sammenfattende bemærkninger.

Som anført under punkt 2 er ankenævnets afgørelse om, at (B) skal tilbagebetale i alt 2.691 kr. af det børnetilskud, der blev udbetalt hende i 1975 og 1976, truffet på grundlag af bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a.

Af de grunde, jeg har redegjort for ovenfor, finder jeg ikke, at denne bestemmelse indeholder hjemmel for at stille krav om tilbagebetaling af børnetilskud, som det efterfølgende viser sig, at modtageren har fået udbetalt med urette (på grund af en senere ændring af indkomstansættelsen for det pågældende tilskudsår). Efter min gennemgang af sagen har jeg heller ikke fundet, at et tilbagebetalingskrav i det foreliggende tilfælde kan støttes på bestemmelsen i børnetilskudslovens § 34 eller på andet grundlag.

Jeg har gjort det sociale ankenævn for Århus amt bekendt med min opfattelse, hvorefter der ikke i den foreliggende sag har været tilstrækkeligt grundlag for at kræve tilbagebetaling af (en del af) det børnetilskud, der blev udbetalt (B) i 1975 og 1976. Under hensyn til, at det efter min opfattelse er forståeligt, at rækkevidden af bestemmelsen i børnetilskudslovens § 3 a har kunnet give anledning til tvivl, samt til, at ankenævnet ved afgørelsen har fulgt en fortolkning af bestemmelsen, som efter det oplyste ligger til grund for socialministeriets cirkulærer af 3. januar 1977 og 29. november 1978, finder jeg intet grundlag for at formulere min tilkendegivelse over for ankenævnet som en kritik. Jeg har samtidig henstillet til ankenævnet at genoptage sagens behandling og ophæve den trufne beslutning om tilbagebetaling.

Jeg har ligeledes gjort sikringsstyrelsen og socialministeriet bekendt med denne redegørelse. Jeg har samtidig fundet at burde henstille til socialministeriet, at ministeriet i forbindelse med en kommende revision af cirkulæret om børnetilskud og andre familieydelse redegør for, i hvilket omfang og efter hvilke regler, der kan kræves tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud i et tilfælde som det foreliggende. Jeg har herved henvist til, at affattelsen af punkt 5 i det gældende cirkulære af 29. november 1978 kan give anledning til tvivl.

Jeg har endvidere henledt socialministeriets opmærksomhed på spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være anledning til på andre områder inden for den sociale lovgivning over for kommunerne at redegøre for spørgsmålet om, i hvilket omfang tilbagebetaling kan kræves ved en senere ændring af beregningsgrundlaget for den allerede udbetalte ydelse.

Jeg vil gøre folketingets retsudvalg bekendt med denne redegørelse.«

Med skrivelse af 8. december 1980 sendte socialministeriet mig et eksemplar af ministeriets cirkulære nr. 169 af 23. oktober 1980 om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. I cirkulærets punkt 9 er (bl. a.) anført, at der eventuelt kan blive tale om tilbagebetaling af for meget betalt børnetilskud og ungdomsydelse, hvis den nye socialindkomst fastsættes til et højere beløb end den gamle som følge af ændring af den slutlignede indkomst. Der er henvist til, at afgørelsen om tilbagebetalingsspørgsmålet

afhænger af, om modtageren har tilsidesat sin oplysningspligt, jfr. lov om børnetilskud og andre familieydelse § 34.

Jeg meddelte socialministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning, og tilføjede:

»I min skrivelse af 22. oktober 1980 til socialministeriet henledte jeg endvidere socialministeriets opmærksomhed på spørgsmålet om, hvorvidt der måtte være anledning til på andre områder inden for den sociale lovgivning over for kommunerne at redegøre for spørgsmålet om, i hvilket omfang tilbagebetaling kan kræves ved en senere ændring af beregningsgrundlaget for allerede udbetalte ydelser.

Jeg har bemærket mig, at der i socialministeriets cirkulære nr. 166 af 21. oktober 1980 om ændring af folke-, invalide- og enkepensionslovene i punkt 19 - på tilsvarende måde som i børnetilskudscirkulæret - er redegjort for spørgsmålet om efterregulering (herunder tilbagebetaling) af allerede udbetalt pension.«

I skrivelse af 3. april 1981 meddelte det sociale ankenævn for Århus amt mig, at ankenævnet i en skrivelse af samme dato havde skrevet således til B, social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune og advokat A:

»...

Sagen har ... været forelagt social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune, idet ankenævnets sekretariat anmodede socialforvaltningen om at oplyse, om forvaltningen på baggrund af ombudsmandens redegørelse fandt grundlag for en fornyet vurdering af sagen.

Social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune har herefter i skrivelse modtaget i socialcentret den 12. marts 1981 bl. a. oplyst, at forvaltningen allerede i en skrivelse af 2. oktober 1978 til ankenævnet under henvisning til lov om børnetilskud og andre familieydelse, § 3 a, stk. 2, har givet udtryk for, at man ville foretage regulering på ny, såfremt afgørelse ved anden instans havde til følge, at grundlaget for beregning af børnetilskud for perioden 1. april 1977 - 30. juni 1978 blev ændret. Vestre landsret har ved dom af 13. februar 1981 tilpligtet ministeriet for skatter og afgifter at anerkende, at de af Deres ægtefælle ... i årene 1972-1977 foretagne indskud på konto i Den danske Provinsbank, hovedafdelingen i Århus, i henhold til overenskomst om kapitalpension indgået mellem Jydsk Telefon A/S, Deres ægtefælle og Den danske Provinsbank har skattemæssig virkning efter pensionsbeskatningslovens bestemmelser om opsparing i pensionsøjemed. Således foranlediget har forvaltningen ændret børnetilskudsberegningen for Dem vedr. perioden 1. april 1977 - 30. juni 1978.

...«

Ombudsmandens anmodning om genoptagelse af Deres sag har været behandlet i ankenævnets møde den 1. april 1981.

Det sociale ankenævn har på baggrund af ombudsmandens redegørelse besluttet at genoptage den tidligere afgjorte sag, og ankenævnet ophæver herefter sin afgørelse af 22. november 1978 om tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud for perioden 1. april 1977 - 30. juni 1978.

Ankenævnet kan efter gennemlæsning af ombudsmandens redegørelse tilslutte sig ombudsmandens opfattelse af, at børnetilskudslovens § 3 a ikke indeholder hjemmel for at stille krav om tilbagebetaling af børnetilskud, som det efterfølgende viser sig, at modtageren har fået udbetalt med urette på grund af en senere ændring af indkomstansættelsen for det pågældende tilskudsår.

Ankenævnet skal herefter bemærke, at den eneste bestemmelse i børnetilskudsloven, der gør op med tilbagebetalingsproblematikken, er bestemmelsen i børnetilskudslovens § 34, og denne bestemmelse skal ikke finde anvendelse i nærværende sag, idet det må lægges til grund, at De har været i god tro med hensyn til Deres berettigelse til at modtage det udbetalte børnetilskud.

Ankenævnet skal endelig bemærke, at social- og sundhedsforvaltningen i Århus kommune skal foretage en ændret børnetilskudsberegning for Dem vedr. perioden 1. april 1977 - 30. juni 1978 ikke på grundlag

af vestre landsret afsagte dom af 13. februar 1981, men på grundlag af indholdet i ombudsmandens redegørelse af 22. oktober 1980, og den af amtsankenævnet nu trufne afgørelse.

Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.«

Jeg meddelte herefter ankenævnet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.